

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

UNIVERSITY OF TEXAS RIO GRANDE VALLEY, USA

KAUNAS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, LITHUANIA

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«МІЖНАРОДНА ФУНДАЦІЯ НАУКОВЦІВ ТА ОСВІТЯН»

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

(20–21 листопада 2025 року)

Харків – 2025

Редакційна колегія:

Наталія МАТВЄЄВА – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та маркетингу Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Інна КИЛИМНИК – канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Алевтина ПАКУЛІНА – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та маркетингу Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Ф94 «Функціонування суб'єктів економічної діяльності: виклики сучасності» : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, Харків, 20–21 листопада 2025 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова [редкол.: Н.М. Матвєєва, І.І. Килимник, А.А. Пакуліна]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова та ін. – Харків : ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2025. – 463 с.

У збірнику надруковані матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Функціонування суб'єктів економічної діяльності: виклики сучасності», яка проходила 20-21 листопада 2025 року в Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова. Розглядалися питання щодо проблем функціонування, розвитку, управління та правового забезпечення суб'єктів господарювання в Україні та шляхів їх вирішення.

УДК 338.1:334.7:338.246.8](477)(06)

© Колектив авторів, 2025

© ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2025

Кірдіна О.Г., Алієв Дж В. огли Оптимізація системи обліку запасів із застосуванням цифрових технологій на залізничному транспорті.....	272
Колмакова О.М., Іванова А.Д. Ефективна бізнес-модель підприємств Beauty-індустрії з використанням інноваційних проєктів.....	274
Михайлова К.В., Криклива К.О. UX-аналітика як інструмент цифрової трансформації підприємств.....	276
Неверовська В.Ю. Використання інформаційних технологій у банківській сфері.....	278
Пан М.П. Інтелектуальні системи управління міським середовищем як інструмент підвищення ефективності урбаністичної політики.....	282
Погорєла В.Р. Соціально-економічні аспекти цифровізації.....	228
Пушкар Т.А. Цифрова інфраструктура та інноваційні екосистеми як основа сталого розвитку економіки.....	289
Радіонов В.С. Трансформація екологічного активізму в умовах цифровізації: український контекст.....	292
Славута О.І. Цифровізація бізнес-процесів маркетингу як інструмент оптимізації витрат.....	296
Соболева Г.Г., Терехов Ю.О. Цифрові державні сервіси як фактор соціально-економічної стійкості України	298
Старцев О.В. Цифровізація в будівництві: механізми впровадження та оцінювання трансформаційних змін.....	301
Уваренко М.О. Цифрові сервіси та платформи SMART CITY у підвищенні якості міського життя.....	303
Угоднікова О.І., Цигенко А.Ю. Цифрові фінанси в зарубіжних країнах: тенденції, регулювання, вплив на бізнес.....	306
Українська Л.О., Шифріна Н.І. Цифрова трансформація технологічної основи виробництва.....	309
Фролов С.О. Інвестиційна привабливість будівельного сектору України: державна підтримка, цифровізація та міжнародне партнерство.....	312
Халіна В.Ю., Абєлєнцев Є.В. Транспарентність як індикатор цифрової зрілості підприємства.....	315
Черкашина Т.С. Регіональні особливості цифрової трансформації економіки України.....	318
Чернобай О.М. Цифрова трансформація міського простору: інноваційні вектори розвитку розумних міст.....	321
Шевчук А.О., Мичинська І.В. Інноваційні бізнес-моделі та бізнес-моделі сталого розвитку: сутність та взаємозв'язок.....	323
Юхимчук Т.І., Пунда М.О. Конкурентна розвідка сучасний інструмент підвищення стійкості та безпеки підприємства.....	326
Ярова І.Д. Вплив капітальних інвестицій на ВВП України: дистрибутивно-лаговий аналіз.....	329

Секція 5

Маркетинг і логістика: тренди та подолання викликів

Makarasz R., Keršys R., Ievsieieva O. Marketing and logistics synergy under

ресурсів і зменшує ризики неефективних рішень. Прозорість процесів і відкритість даних сприяють зміцненню довіри громадян та розвитку культури відповідального управління. Попри технологічні та організаційні виклики впровадження, такі системи відкривають для міст можливість підвищити керованість, безпеку й стійкість розвитку у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Пушкар Т.А., Серьогіна Д.О., Михайлова К.В. Розвиток «розумних міст» в умовах цифрової трансформації. Держава та регіони. 2022. Вип 1 (124). С. 116-121. URL: http://www.scientificview.umsf.in.ua/archive/2022/3_79_2022/19.pdf
2. Федорченко-Кутуєв П. В., Коржов Г. О., Мельник Л. І. Соціоекономічні процеси модернізації міста в контексті міських політик та діджиталізації. Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право. 2025. № 1(65). С. 40-50.
3. Грамчук М. Інтегрована модель «SMART CITY» як чинник цифровізації та екозбалансованого розвитку: соціально-філософський аналіз. Humanities Studies. 2025. Вип.23 (100). С. 35-45.
4. Дзюндзюк К. В. Концепція розумного міста в контексті сучасних досліджень. Теорія та практика державного управління. 2022. № 1(74). С. 63–78. DOI: 10.26565/1727-6667-2022-1-05.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

ПОГОРЕЛА В. Р.,

здобувач ОС «магістр»

ННІ економіки і права, спеціальність 8.D1.010 Облік і аудит, курс 1м

Науковий керівник: КУРГАН Н. В.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Сучасний етап розвитку людства характеризується стрімким впровадженням цифрових технологій у всі сфери суспільного життя. Трансформаційні процеси, що відбуваються під впливом інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), формують нову модель світової економіки – цифрову економіку, у якій ключовими ресурсами стають знання, інформація та дані. Цифровізація є фундаментом для формування цифрового суспільства, яке базується на високому рівні технологічної грамотності, доступі до цифрових сервісів та нових формах соціальної взаємодії.

Метою роботи є дослідження сутності цифровізації економіки, визначення її впливу на суспільні процеси, а також окреслення основних викликів і перспектив становлення цифрового суспільства в Україні та світі.

Термін «цифровізація» (від англ. digitalization) означає процес впровадження цифрових технологій у виробничі, управлінські, соціальні та

економічні процеси з метою підвищення їх ефективності, прозорості та інноваційності. Цифровізація не зводиться лише до автоматизації, а створює принципово нові моделі ведення бізнесу, комунікації та управління.

Основними передумовами цифрової трансформації стали:

- розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечили швидкий обмін даними та інтеграцію економічних процесів;
- глобалізація ринків, яка стимулює конкуренцію і потребує інноваційних підходів до управління;
- зростання ролі знань і даних як стратегічного ресурсу економічного розвитку;
- поширення інтернету та мобільних технологій, що надали доступ до цифрових сервісів широким верствам населення.

Цифрова економіка виражається у електронній комерції, цифрових фінансах, електронному урядуванні, цифровому виробництві, штучному інтелекті, хмарних технологіях, блокчейні, аналітика великих даних тощо.

Кабінет Міністрів України від 17.01.2018 р. затвердив Розпорядження № 67-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації»[1]. Схематично державне бачення розвитку цифрової економіки України відповідно до Концепції відображено на рис. 1.

Упровадження цифрових технологій докорінно змінює традиційну структуру економіки, сприяючи появі нових галузей і професій, а також модернізуючи характер взаємодії між державою, бізнесом і громадянами.

За даними Всесвітнього економічного форуму частка цифрової економіки у загальносвітовій економіці перевищує 20% і стрімко зростає, більше 60% світових компаній працює над впровадженням своєї стратегії digital-трансформації, так як цифрова економіка має включати три основні компоненти, серед яких підтримуюча інфраструктура (цифрова інфраструктура, апаратне та програмне забезпечення, телекомунікації та мережі), e-business (ведення господарської діяльності та будь-яких інших процесів через комп'ютерні мережі) та e-commerce (дистрибуція товарів через Інтернет). Різні країни ставлять перед собою різні пріоритети в сфері цифрових перетворень: Китай в своїй програмі «Інтернет плюс» інтегрує цифрові індустрії з традиційними, Сінгапур формує «Розумну економіку», Канада створює ІКТ-хаб в Торонто, драйвером якої стає ІКТ, а Південна Корея в програмі «Креативна економіка» орієнтується на розвиток людського капіталу, підприємництво та поширення досягнень ІКТ, Данія фокусується на цифровізації держсектора. [4]

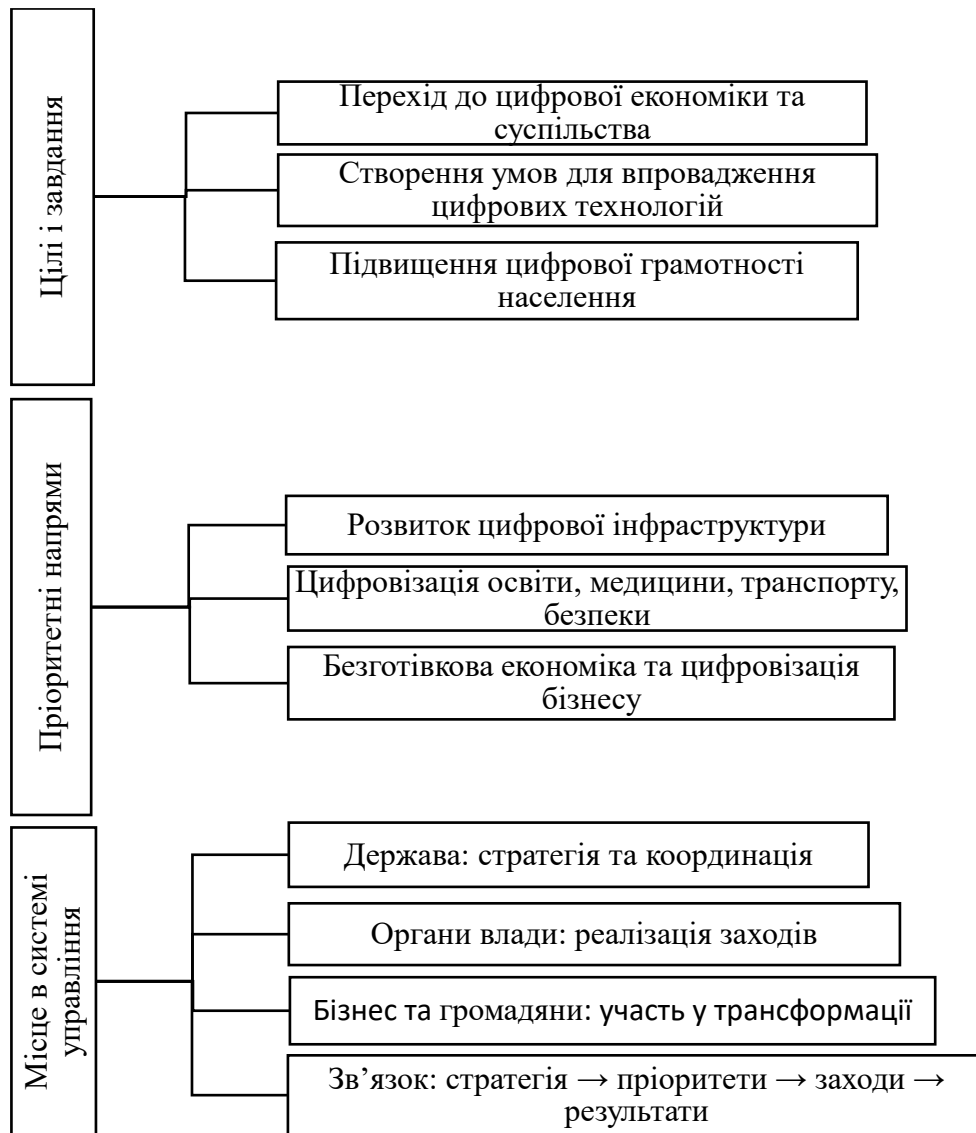

Рисунок 1 – Державне бачення розвитку цифрової економіки України
Джерело: сформовано автором на основі [1]

Для бізнесу цифровізація відкриває можливості для створення нових бізнес-моделей, заснованих на інноваціях і даних. Такі компанії, як Amazon, Google, Tesla, демонструють, що вартість підприємства все більше залежить не від матеріальних активів, а від цифрових рішень, алгоритмів і здатності працювати з інформацією.

Для держави цифрові технології забезпечують прозорість управління, зниження рівня корупції, покращення доступу громадян до адміністративних послуг. Концепція «держава у смартфоні» є прикладом цифрової трансформації публічного сектору.

Для населення цифровізація означає нові можливості для навчання, працевлаштування, спілкування, участі у громадському житті. Водночас вона створює нові соціальні ризики через нерівність доступу до технологій, інформаційне перевантаження та загрозу втрати приватності.

Цифровізацію необхідно розглядати не як самоціль, а як інструмент

радикального підвищення ефективності функціонування національної економіки, підвищення якості життя людей і вирішення комплексу соціальних проблем. Саме така ідеологія закладається в процеси цифровізації через її ключові принципи, на основі яких повинні відбуватися трансформаційні процеси в Україні (табл.1).

Таблиця 1 – Принципи цифровізації національної економіки України [3]

№з/п	Зміст принципу
1	Цифровізація повинна забезпечувати кожному громадянину рівний доступ до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій
2	Цифровізація повинна бути спрямована на створення перевагу різних сферах повсякденного життя (в охороні здоров'я, освіті, розвитку підприємництва, агровиробництві, транспорті, природокористуванні тощо)
3	Цифровізація є інструментом економічного зростання через підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності завдяки використанню цифрових технологій
4	Цифровізація повинна сприяти розвитку інформаційного суспільства та засобів масової інформації, включаючи соціальний, культурний та економічний розвиток
5	Цифровізація повинна орієнтуватися на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський та світовий ринки
6	Стандартизація є основою цифровізації, одним із головних чинників її успішної реалізації
7	Цифровізація повинна супроводжуватися підвищенням рівня довіри й безпеки
8	Цифровізація повинна бути об'єктом комплексного державного управління. Основними завданнями держави на шляху до цифровізації країни є коригування недоліків ринкових механізмів, подолання інституційних та законодавчих бар'єрів, започаткування проектів цифрових трансформацій національного рівня та залучення відповідних інвестицій, стимулювання розвитку цифрових інфраструктур

Цифрове суспільство є інноваційною соціальною системою, у якій інформаційно-комунікаційні технології стають основою взаємодії між людьми, бізнесом і державою. У такому суспільстві формується цифрова культура, що передбачає свідоме, етичне та безпечне використання цифрових ресурсів.

Ключовими ознаками цифрового суспільства є: доступність цифрової інфраструктури (інтернет, мобільний зв'язок, цифрові сервіси); цифрова грамотність населення; інклюзивність цифрових послуг, тобто забезпечення рівних можливостей для всіх груп населення; відкриті дані та електронна демократія; кібербезпека та захист персональної інформації.

У багатьох країнах світу цифрове суспільство вже стало реальністю. Наприклад, Естонія створила одну з найефективніших систем електронного урядування (e-Estonia), де більшість державних послуг надаються онлайн. У Південній Кореї та Сінгапурі цифровізація освіти та охорони здоров'я підвищила якість життя громадян.

В Україні процес цифрової трансформації активно розвивається в межах

ініціатив Міністерства цифрової трансформації, зокрема через платформу «Дія», національну програму «Цифрова освіта» та концепцію розвитку Smart-Community. Однак водночас існують суттєві виклики, пов'язані з нерівномірним доступом до інтернету, недостатнім рівнем цифрової грамотності та потребою у вдосконаленні законодавчої бази. Попри численні переваги, цифровізація супроводжується низкою ризиків і проблем:

- кіберзагрози та безпека даних. Зі зростанням обсягів цифрової інформації збільшується ризик кіберзлочинів, зламу баз даних, витоку персональної інформації;

- цифрова нерівність. Не всі верстви населення мають рівний доступ до цифрових технологій, що може посилювати соціально-економічну поляризацію;

- заміщення робочих місць автоматизацією. Розвиток штучного інтелекту та роботизації створює ризик втрати робочих місць у традиційних секторах економіки;

- проблеми правового регулювання. Сучасне законодавство не завжди встигає за темпами розвитку технологій, що створює прогалини у сфері захисту цифрових прав громадян.

Подолання цих викликів потребує комплексного підходу, що поєднує технологічні, правові, освітні та етичні аспекти розвитку цифрового суспільства.

Вбачається, що у майбутньому цифровізація буде визначальним фактором конкурентоспроможності держав та підприємств. Найперспективнішими напрямками розвитку є: штучний інтелект та машинне навчання, які оптимізують процеси управління та прогнозування; інтернет речей, тобто інтеграція фізичних об'єктів у цифрові системи; блокчейн-технології для забезпечення прозорості транзакцій; електронна комерція та фінтех, які формують нову архітектуру фінансових відносин; економіка спільного користування (sharing economy), що змінює моделі власності та споживання.

Україна має значний потенціал у сфері ІТ-розробок, стартапів та аутсорсингових послуг. Поєднання державних стратегій цифрового розвитку з активністю приватного сектору може забезпечити сталий перехід до повноцінного цифрового суспільства європейського типу.

Таким чином, цифровізація – це не просто технологічна модернізація, а глибока соціально-економічна революція, що формує нову цивілізаційну модель розвитку. Для України вона є шансом інтегруватися у глобальний цифровий простір, підвищити конкурентоспроможність економіки та забезпечити гідне майбутнє громадян у цифрову епоху.

Список використаних джерел

1. Розпорядження «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану

заходів щодо її реалізації» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>

2. Гавриленко Н. Г., Тарасенко І. О. Сучасні тенденції цифровізації економіки: проблеми та перспективи розвитку. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2021. № 3 (47). Т. 1. С. 36-46.

3. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдовєва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство. Механізм регулювання економіки. 2020. № 2. С. 9–28.

4. Любохинець Л. С., Шпуляр Є. М. Цифрова трансформація національної економіки: сучасний стан та тренди майбутнього. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 4. С. 213–128.

5. Череп А., Воронкова В., Череп О. Цифрова трансформація суспільства як необхідна умова його інноваційного розвитку. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2022. № 2. С. 68-73.

ЦИФРОВА ІНФРАСТРУКТУРА ТА ІННОВАЦІЙНІ ЕКОСИСТЕМИ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

***ПУШКАР Тетяна Андріївна,**
канд. екон. наук, професор
кафедри економіки та маркетингу
Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова.*

Цифрова інфраструктура формує основу сучасної економіки, забезпечуючи взаємодію між бізнесом, наукою, державою та суспільством. Її розвиток стає ключовим чинником стійкості національної економіки та інтеграції у світовий цифровий простір. Посилення ролі цифрових технологій у формуванні нової моделі економічного зростання визначається зміною логіки виробництва, пришвидшенням обміну знаннями, створенням нових ринків та бізнес-моделей. Економічне зростання все далі залежить від здатності використовувати дані, автоматизацію та цифрові сервіси. Цифрова інфраструктура є технічною основою розвитку цифрової економіки та цифрового суспільства. Вона охоплює мережі зв'язку, дата-центри, цифрові платформи, засоби електронної ідентифікації та забезпечує стабільний обіг даних. Цифрова інфраструктура формує можливості розвитку інноваційних екосистем, які забезпечують узгоджену взаємодію бізнесу, держави, наукових установ, академічної освіти і громадськості. Інноваційні екосистеми перетворюють інновації на системний процес, посилюють адаптивність економіки та сприяють переходу до сталого розвитку, забезпечуючи підвищення її конкурентоспроможності на глобальних ринках.